

ANP laten horen en tussen die berichten, met naargeestige eentonigheid, uitsluitend het pauzeteken uitgezonden.¹ Op woensdagavond kwam, onder Freudenberg's toezicht, de Avro weer in de lucht, op donderdag (als onderbreking van het Avro-programma) de VPRO.²

Bij alle omroepverenigingen had men die woensdag gemeend dat de Duitsers, zodra zij verschenen, het gehele omroepbedrijf zelf in handen zouden nemen; de KRO had die dag zijn gehele personeel onder het meegeven van drie maanden salaris ontslagen.³ Kennelijk viel evenwel met Freudenberg te praten. Donderdagmiddag kregen de secretaris van de Vara, A. Pleysier, en de chef de bureau, J. B. Broeksz, van hem te horen dat ook de Vara haar uitzendingen kon hervatten; daaraan werd, aldus Pleysier in zijn kort nadien geschreven verslag,

'geen andere voorwaarde verbonden dan dat hierin niet mocht voorkomen hetze tegen het Duitse rijk of zijn weermacht. Joden behoefden niet te worden ontslagen. Aan de uit te zenden muziek werden verder geen voorwaarden gesteld. Gesproken woord moest voor censuur schriftelijk worden ingeleverd waarbij een vertaling in het Duits moest worden gevoegd. Op een desbetreffende vraag onzerzijds werd meegedeeld dat geen nationaal-socialistische propaganda behoefde te worden gemaakt. Door de heer Freudenberg werd de vraag gesteld of deze voorwaarden door de Vara konden worden geaccepteerd, welke vraag door Pleysier bevestigend kon worden beantwoord.'⁴

Op vrijdagmiddag hield Freudenberg in de Avro-studio een bespreking met bestuursleden van alle vijf omroepverenigingen; hij herhaalde wat hij Pleysier en Broeksz gezegd had, daarbij extra onderstrepd dat geen 'hetze' mocht worden gevoerd tegen het Derde Rijk ('de omroepverenigingen hebben daarop geantwoord dat aan deze voorwaarde vrij gemakkelijk kon worden voldaan daar dit vóór mei 1940 evenmin geoorloofd was') en dat van de omroepverenigingen geen nationaal-socialistische propaganda gevraagd werd; 'het nationaal-socialisme', zei hij, 'is geen exportartikel.'⁵

De omroepverenigingen verklaarden zich daarop alle bereid, hun uitzendingen te hervatten.⁶ Daags daarna kreeg Freudenberg versterking in de persoon van een andere Duitser die Nederland veel beter kende dan hij: B. K. Th. F. Taubert; deze was van '28 tot '31 in Amsterdam werkzaam ge-

¹ Overzicht, 20 mei 1940, door de secretaris van de Radioraad, p. 2 (Collectie-B. de Gaay Fortman). ² A.v. ³ Dag. Bestuur Vara: Verslag, 27 mei 1940, aan het hoofdbestuur, p. 5 (Doc II-818, a-1). ⁴ A.v. ⁵ J. B. Broeksz: 'Omroepverenigingen 1940-1946', p. 2 (Collectie-Broeksz). ⁶ Dag. bestuur Vara: Verslag, 27 mei 1940, aan het hoofdbestuur, p. 5.